Håndbogsreol 2

BETÆNKNING

VEDRØRENDE

REVISION AF RADIOSTØJLOVGIVNINGEN

Afgivet af
det af undervisningsministeriet 9. marts 1959
nedsatte udvalg

DET JURIDISKE LABORATORIUM
14.563
ex. 2

BETÆNKNING NR. 321

1962

A/S J. H. SCHULTZ UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI - KØBENHAVN

I. Indledning.

Ved skrivelse af 9. marts 1959 nedsatte undervisningsministeriet et udvalg, som skulle have til opgave at overveje og til undervisningsministeriet fremsende forslag til revision af lovbekendtgørelse nr. 285 af 23. juni 1941 om foranstaltninger mod forstyrrelser af radiomodtagning. Endvidere skulle udvalget overveje, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt, at der også foretages en revision af lov nr. 279 af 15. maj 1946 om foranstaltninger til hindring af forstyrrende udstråling af radiobølger fra visse elektriske højfrekvensanlæg med henblik på at samarbejde de to love vedrørende radiostøj til én lov.

Ifølge den nævnte skrivelse skulle udvalget i sit arbejde bl. a. være opmærksom på følgende forhold:

1) Omfanget af den *tjeneste, der beskyttes* gennem loven om foranstaltninger mod forstyrrelser af radiomodtagning er ikke tilstrækkeligt. Der mangler således beskyttelse af civile og militære radaranlæg, lytteposter og pejletjenester for skibe og luftfartøjer m. v., landingssystemer og radiofyr for luftfartens sikkerhedstjeneste, og det er tvivlsomt, om fjernsynsmodtagning m. v. er beskyttet.

2) Omfanget af de *støjfrembringende anlæg,* der falder ind under lovens bestemmelser, er ikke tilstrækkeligt. Der mangler bl. a. beskyttelse mod støj fra automobilers og forbrændingsmotorers tændingsanlæg, ligesom der kan være tale om at inddrage passive antenner under lovens bestemmelser.

3) Loven kan kun anvendes i forbindelse med afhjælpning af *konstateret støj,* medens det i mange tilfælde vil være ønskeligt at kunne træffe forebyggende foranstaltninger.

4) Loven giver ikke nogen *definition af, hvad der skal forstås ved forstyrrelser,* og det er på grundlag af loven vanskeligt at fastslå de væsentligt afvigende krav, der må stilles til støjdæmpning for radiofonimodtagning og fjernsynsmodtagning på den ene side og for kommerciel modtagning og modtagning af sikkerheds- og luftfartstjenester på den anden side.

Udvalget skulle endelig overveje, under hvilket ministerium det vil være mest hensigtsmæssigt at henlægge en ny radiostøjlov.

Initiativet til udvalgets nedsættelse var oprindelig udgået fra forsvarsministeriet, som havde følt det som en mangel, at væsentlige dele af de militære radioanlæg kan blive udsat for forstyrrelser, som den nuværende lovgivning ikke yder nogen beskyttelse mod. Forsvarsministeriet henvendte sig til den interministerielle signalkomité, som bragte sagen videre til undervisningsministeriet med forslag om, at der blev nedsat et udvalg. Efter brevveksling med de interesserede parter fik udvalget følgende sammensætning:

Kontorchef *Th. Gimsing,* formand, repræsentant for undervisningsministeriet.

Kontorchef *P. Laugesen,* repræsentant for kontoret for radiofoniforstyrrelser.

Afdelingsingeniør *Børge Nielsen,* repræsentant for generaldirektoretet for post- og telegrafvæsenet samt luftfartsdirektoratet.

Rådsformand *Peder Nørgaard,* repræsentant for radiorådet.

Afdelingschef, senere generaldirektør, *Gunnar Pedersen,* repræsentant for den interministerielle signalkomité.

Kaptajn, senere oberstløjtnant, *O. Petersen,* repræsentant for forsvarsministeriet.

Overingeniør *S. Tanggaard,* repræsentant for elektricitetsrådet.

Civilingeniør *J. Voltelen,* repræsentant for justitsministeriet.

Som sekretærer for udvalget beskikkedes civilingeniør i generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet I. Lønberg Nielsen og fuldmægtig i undervisningsministeriet, senere i ministeriet for kulturelle anliggender, Estrid Bjerregård.

Udvalget trådte sammen til sit første møde den 12. maj 1959. Der liar i alt været afholdt 16 møder, og udvalget har forhandlet med repræsentanter for industrirådet og grosserersocietetet samt forelagt lovforslaget til udtalelse for radiorådet, telefontilsynet, arbejderbevægelsens erhvervsråd, sundhedsstyrelsen og justitsministeriets lovkontor.

Der er indhentet oplysninger om lovgivning m. v. på området i en række fremmede lande, jfr. bilag 2, og man har under arbejdet bestræbt sig på at nå den videst mulige overensstemmelse, navnlig med de andre nordiske landes retstilstand.

Inden udvalgets arbejde var tilendebragt, blev radiosager fra undervisningsministeriet overført til det nyoprettede ministerium for kulturelle anliggender, og udvalgets betænkning afgives derfor til ministeren for kulturelle anliggender.

II. Oversigt over udviklingen og den gældende retstilstand.

a. Loven af 31. marts 1931 (med senere ændringer) om foranstaltninger mod forstyrrelser af radiomodtagning, nu lovbekendtgørelse af 23. juni 1941.

Ret hurtigt efter, at statsradiofoniens udsendelser var påbegyndt midt i tyverne, viste der sig trang til en beskyttelse af radiomodtagning mod forstyrrelser hidrørende fra elektriske anlæg. Spørgsmålet om, hvad der kunne gøres, blev overdraget et udvalg til nærmere undersøgelse, og i væsentlig overensstemmelse med udvalgets indstilling fremsatte ministeren for offentlige arbejder det forslag, der blev vedtaget som lov af 31. marts 1931. Ved denne lov fik man hjemmel til at pålægge ejere og brugere af de forstyrrende anlæg at træffe foranstaltninger til afværgelse eller formindskelse af forstyrrelserne. Omkostningerne ved sådanne foranstaltninger skulle afholdes af ejeren (brugeren) af det forstyrrende anlæg, for så vidt dette blev taget i brug efter lovens ikrafttræden, medens udgiften, for så vidt det drejede sig om anlæg, der var taget i brug inden lovens ikrafttræden, skulle afholdes af radiolytterne, herunder evt. af radiospredningsfonden, således at der på forhånd skulle stilles sikkerhed for betalingen. —• Tilsynet med overholdelsen af lovens bestemmelser overlodes til elektricitetskommissionen (senere elektricitetsrådet), for så vidt angik stærkstrømsanlæg m. v., og til statstilsynet med de koncessionerede telefonselskaber, hvis det drejede sig om svagstrømsanlæg m. v., medens tilsynet med overholdelse af lovens § 6 — hvorefter det var forbudt at benytte et radiomodtageanlæg på en måde, som måtte forudsættes at ville medføre forstyrrelse for andre lyttere — førtes af radiorådet. Allerede i 1931 samledes tilsynsopgaverne hos et særligt „udvalg for radiofoniforstyrrelser", bestående af en repræsentant for hver af de 3 nævnte myndigheder og tiltrådt af radiorådets formand. Samtidig oprettedes „støj kontoret" til varetagelse af udvalgets daglige forretninger. — Loven hjemlede straf af bøde, tilfaldende radiospredningsfonden, for overtrædelser. Påtale skete efter begæring af ministeriet for offentlige arbejder. — Loven var tidsbegrænset, således at den udløb den 1. maj 1933.

I 1933 fandt man, at loven i det allervæsentligste havde virket tilfredsstillende efter sit formål, og at der fremdeles var trang til stede til sådanne lovbestemmelser, medens man på den anden side endnu ikke mente at have indhøstet så mange erfaringer, at man kunne fremsætte forslag til lov om en endelig ordning af de pågældende forhold. Under hensyn hertil blev det ved lov af 26. april 1933 bestemt, at lovens gyldighedsperiode forlængedes indtil den 1. maj 1936.

I 1936 fremsatte ministeren for offentlige arbejder forslag om, at tidsfristen for lovens gyldighed skulle bortfalde, men under rigsdagsbehandlingen ændredes forslaget, således at det i den vedtagne lov blev fastsat, at lovens gyldighed udløb den 1. maj 1941. Da turde man endelig forlænge loven på ubestemt tid —• jfr. lov af 16. april 1941 — idet den skønnedes at have virket fuldt tilfredsstillende under de foreliggende forhold, som næppe kunne antages at ville blive ændret indtil videre. Det oplystes i bemærkningerne til lovforslaget af 1941, at det havde virket hæmmende på arbejdet i de første år, at mange radiolyttere, som generedes af støj fra elektriske anlæg, der var taget i brug før 1931, ikke var villige til at betale de med støjdæmpningen forbundne udgifter. Siden 1937 var der imidlertid af radiospredningsfonden stillet et årligt beløb af indtil 50 000 kr. til rådighed til støjdæmpning af elektriske anlæg, der var taget i brug inden lovens ikrafttræden, og herefter fandt man på dette tidspunkt

ikke anledning til at fravige lovens principper om udgifternes fordeling. (Danmarks Radios udgifter til bekæmpelse af forstyrrelser fra sådanne anlæg har, som det kunne ventes, været jævnt faldende i den siden forløbne tid, og der er i de senere år kun anvendt nogle få hundrede kroner årlig til dette formål).

Ved loven af 1941 ændredes i en række af lovens bestemmelser „ministeren for offentlige arbejder" til „undervisningsministeren", idet sager af ikke-teknisk art vedrørende radiospredningen ved kgl. resolution af 8. august 1940 fra ministeriet for offentlige arbejder var henlagt til undervisningsministeriet. Ved kgl. resolution af 2. april 1949 blev i øvrigt også den tekniske tjeneste i radiohuset henlagt under undervisningsministeriet.

6. *Loven af 15. maj 1946 om foranstaltninger til hindring af forstyrrende udstråling af radiobølger fra visse elektriske højfrekvensanlæg.*

Da især de ultrakorte bølgelængder efterhånden fik større og større anvendelse inden for specielle radiotjenester (bilradiotjenester, navigationstjenester m. v.) — og senere også inden for den almindelige radiofoni, jfr. FM og fjernsyn — samtidig med at disse bølgelængder fandt anvendelse inden for lægegerningen til diatermibehandlinger m. v., opstod der trang til en mere effektiv beskyttelse mod forstyrrende udstrålinger fra diatermiapparater end muligt efter loven om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning. Den sidstnævnte lov (støjloven) omfatter specielt de forstyrrelser ved stærk- og svagstrømsanlæg, der kan fjernes ved særlige tekniske foranstaltninger, der imidlertid normalt ikke er effektive over for højfrekvensanlæggenes udstråling af radiobølger. Hertil kommer, at støj loven kun hjemler ret til indskriden i tilfælde, hvor der er konstateret forstyrrelser, og man kunne således ikke på grundlag af denne lov forlange en almindelig anmeldelse af alle højfrekvensanlæg, således at benyttelsen af de forskellige frekvenser fra begyndelsen kunne ledes ind i rationelle baner.

Ministeren for offentlige, arbejder fremsatte derfor det forslag, der blev vedtaget som loven af 15. maj 1946, og hvorved der indførtes pligt for ejere og brugere af elektriske højfrekvensanlæg til at anmelde disse for generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet (gælder såvel de ved lovens ikrafttræden bestående anlæg som nyanlæg og ændringer) og ret for generaldirektoratet til at forlange, at anvendelsen af anlæg, der opstilles i rum, som ikke er fuldstændig afskærmede, henvises til bestemte bølgebånd og evt. tillige til bestemte benyttelsestider.

Omkostningerne ved en evt. afskærmning afholdes af det pågældende højfrekvensanlægs ejer. Hvis udgifterne er af væsentlig størrelse i forhold til anlæggets værdi, og hvis anlægget var taget i brug inden lovens ikrafttræden den 15. maj 1946, kan det dog pålægges den institution, i hvis interesse foranstaltningerne foretages, at refundere udgifterne.

Loven giver hjemmel til under særlige forhold at forbyde anvendelsen af elektriske højfrekvensstrømme. Overtrædelse af loven straffes med bøder, der tilfalder statskassen. Påtale sker efter begæring fra ministeriet for offentlige arbejder. — Tilsynet med de anmeldte anlæg varetages af udvalget for radiofoniforstyrrelser.

I tilslutning til loven er der af ministeriet for offentlige arbejder udstedt et reglement af 6. juni 1946 med nærmere regler for anmeldelsespligten m. v.

På foranledning af udvalget for radiofoniforstyrrelser er der i årene 1956-59 på radioteknisk forskningslaboratorium foretaget en række undersøgelser vedrørende forstyrrende udstråling fra motorkøretøjer samt FM- og TVmodtagere. Laboratoriet har gjort rede for undersøgelserne i følgende 3 rapporter:

Radiostøj i VHF-området, I. Tændingsstøj, ved Georg Bruun, E. Voel Jensen og H. G. Nissen, Kbhvn. 1958.

Radiostøj i VHF-området, II. Støj fra elektriske maskiner, ved Georg Bruun, E. Voel Jensen, H. G. Nissen og K. S. Høj berg, Kbhvn. 1958.

Radiostøj i lang- og mellembølgeområdet, ved E. Voel Jensen, Kbhvn. 1959.

Resultaterne af undersøgelserne er i god overensstemmelse med, hvad der er opnået ved tilsvarende undersøgelser i udlandet.

III. Udvalgets forslag.

Som det fremgår af det lovforslag, der indeholdes i nærværende betænkning, har udvalget fundet det mest hensigtsmæssigt at samle alle bestemmelser om forebyggelse og afhjælpning af forstyrrelser af radiomodtagning i én lov, som vil få et videre anvendelsesområde end begge de 2 nugældende love tilsammen.

Således som forslaget er formuleret, gives der inden for visse grænser beskyttelse af enhver form for radiomodtagning, jfr. at fjernsynsmodtagning og radionavigationstjenesters modtagning er udtrykkelig nævnt i § 1. Forslagets hovedindhold er en bemyndigelse for ministeren for offentlige arbejder til at fastsætte bestemmelser om den største tilladte udstråling eller anden afgivning af elektrisk energi fra elektriske apparater og anlæg. Sådanne bestemmelser vil kunne gives og ændres, efterhånden som den tekniske udvikling gør det nødvendigt, og vil kunne udstrækkes til at omfatte enhver art af elektriske apparater og anlæg, der kan komme til at virke forstyrrende — dog at forstyrrelser fra radiosendeanlæg må behandles efter reglerne i loven af 1949 om telekommunikation m. v. ved radio, jfr. forslagets § 13.

Spørgsmålet om beskyttelse mod forstyrrende virkning fra passive antenner, d. v. s. metaldele der, uden at det er tilsigtet, virker som antenner, har man overvejet; da sådanne forstyrrelser — ifølge oplysninger fra Danmarks Radios støjkontor — kun forekommer i ret ringe omfang, og man i almindelighed har kunnet komme dem til livs uden vanskelighed, finder udvalget ikke, at der er grund til at indføje nogen speciel lovbestemmelse om denne art forstyrrelser.

Derimod vil der ud over sikringen mod forstyrrelser fra elektriske apparater og anlæg kunne være behov for en sikring mod de reflekser fra bygninger og tårne, som kan virke forstyrrende, specielt for radaranlæg. For at kunne forebygge sådanne forstyrrelser har man foreslået, at der i visse tilfælde skal kunne nedlægges forbud mod opførelse af bygninger inden for et nærmere angivet område, jfr. forslagets § 4.

Det vil af det foregående fremgå, at det er et princip i forslaget, at forstyrrelser — gennem fastsættelse af almindelige grænser i bekendtgørelser — så vidt muligt søges forebygget, og at der ligeledes i bekendtgørelserne vil kunne tages hensyn til de forskellige krav, der fra forskellige tjenesters side bør kunne stilles til graden af støjdæmpning.

Bekendtgørelserne bør her så vidt muligt være i overensstemmelse med den internationale telekommunikationskonvention, der senest blev vedtaget i Genève i 1959 og ratificeret af Danmark den 3. december 1960, og hvori der sondres mellem forstyrrelser af sikkerhedstjenester, der under alle omstændigheder må hindres, og forstyrrelser af øvrige radioudsendelser, der kun anses for skadelige, når der er tale om gentagne forstyrrelser.

Spørgsmålet om, under hvilket ministerium den kommende lov bør sortere, har været drøftet i udvalget. Dette spørgsmål var allerede fremme i 1946, da det folketingsudvalg, der var nedsat til behandling af lovforslaget om hindring af forstyrrende udstråling fra visse elektriske højfrekvensanlæg, havde udtrykt ønske om, at loven af 1931 om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning blev henlagt til ministeriet for offentlige arbejder sammen med den nye lov. I denne anledning indhentede undervisningsministeriet en udtalelse fra radiorådet, som meget anbefalede, at loven af 1931 forblev under undervisningsministeriets ressort under hensyn til, at lovens administration på udmærket måde havde været varetaget af det af radiorådet nedsatte støjudvalg, og at de

foranstaltninger, der træffes i henhold til denne lov sker i radiolytternes interesse og på grundlag af de klager, som lytterne indsender til radiofonien. — Resultatet blev da også, at der ikke skete nogen ændring af ressortforholdene, og at de 2 love således kom til at sortere under hver sit ministerium.

Under hensyn til, at det er ministeriet for offentlige arbejder, der administrerer den generelle radiolov, lov nr. 188 af 12. april 1949 om telekommunikation m. m. ved radio, og til, at det inden for det radiofrekvensspektrum, der må omfattes af radiostøjdæmpningen, kun er en mindre brøkdel, der benyttes til radiofoni og fjernsyn, medens resten er delvis optaget af en lang række andre samfimdsvigtige civile og militære radiotjenester, finder udvalget, at den lov, der nu efter forslaget skal give hjemmel for støjdæmpning inden for hele området, bør sortere under ministeren for offentlige arbejder. Dette udelukker dog ikke, at den side af støjdæmpningen, der særlig har betydning for Danmarks Radios lyttere og seere, fortsat varetages af Danmarks Radio, som har et velegnet administrativt organ til dette formål i sit støjkontor, jfr. lovforslagets § 8.

Udvalget har herefter i sit møde, d. 29. november 1962 enstemmigt vedtaget det vedføjede forslag til lov om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning med tilhørende bemærkninger.

København, den 29. november 1962.

Th. Gimsing, (formand). **P. Laugesen.** **Børge Nielsen.** **Peder Nørgaard.** **Gunnar Pedersen.**

O. Petersen. **Svend Tanggaard.** **J. Voltelen.**

Estrid Bjerregaard, ***I. Lønberg*** *Nielsen,* (sekretærer.)

Forslag til
Lov om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning.

§ 1. Ministeren for offentlige arbejder bemyndiges til med henblik på forebyggelse af forstyrrelser af radiomodtagning (.lierunder fjernsynsmodtagning og radionavigationstjenesters modtagning) at fastsætte almindelige bestemmelser om den største tilladte udstråling eller anden afgivelse af elektrisk energi fra elektriske apparater og anlæg, herunder forbrændingsmotorers tændingsanlæg.

Stk. 2. Hvor særlige omstændigheder taler derfor, kan ministeren tillige eller i stedet fastsætte vilkår for brugen af visse elektriske apparater og anlæg.

Stk. 3. Når en i henhold til stk. 1 udfærdiget bekendtgørelse er trådt i kraft, må der ikke til anvendelse her i landet fremstilles eller udleveres apparater og anlæg, hvis udstråling eller anden afgivelse af elektrisk energi overskrider de i bekendtgørelsen fastsatte grænser.

Stk. 4. Her hjemmehørende køretøjer, hvis tændingsanlæg ikke er i overensstemmelse med de i henhold til stk. 1 fastsatte bestemmelser, må ikke benyttes her i landet efter vedkommende bekendtgørelses ikrafttræden.

§ 2. Konstateres der forstyrrelser fra elektriske apparater eller anlæg, som ikke opfylder de i henhold til § 1, stk. 1, for sådanne apparater eller anlæg fastsatte almindelige bestemmelser, kan ministeren for offentlige arbejder, uanset hvornår det pågældende apparat eller anlæg er taget i brug, forlange, at ejeren (brugeren) af det forstyrrende apparat eller anlæg på egen bekostning bringer apparatet eller anlægget i overensstemmelse med de fastsatte bestemmelser.

Stk. 2. Konstateres der forstyrrelser fra elektriske apparater eller anlæg, for hvilke der ikke i henhold til § 1, stk. 1, er fastsat almindelige bestemmelser, kan det, uanset hvornår anlægget er taget i brug, forlanges, at ejeren (brugeren) af det forstyrrende apparat eller anlæg på egen bekostning træffer sådanne foranstaltninger med hensyn til filtrering, afskærmning, frekvensændring eller indskrænkning af benyttelsestiden, at den forstyrrende udstråling formindskes til en grad, der sikrer forstyrrelsesfri modtagning af dansk radiofoni og dansk fjernsyn på det pågældende sted.

Stk. o. For så vidt angår forstyrrelser hidrørende fra radiofoni- og fjernsynsmodtagere kan udgifter i forbindelse med ovennævnte foranstaltninger i indtil 5 år efter lovens ikrafttræden dog helt eller delvis pålægges indehaveren af det forstyrrede radiomodtageanlæg, såfremt forstyrrelserne afhjælpes efter hans anmodning.

Sti'. 4. Bestemmelserne i stk. I og 2 finder ikke anvendelse på køretøjers tændingsanlæg.

§ 3. I tilfælde, hvor hverken de i henhold til § 1 fastsatte bestemmelser eller eventuelle i henhold til § 2 påbudte foranstaltninger yder en lovlig bestående radiotjeneste en efter forholdene rimelig beskyttelse mod forstyrrelser, kan det kræves, at ejeren (brugeren) af det forstyrrende apparat eller anlæg gennemfører yderligere beskyttelsesforanstaltninger i den udstrækning, disse ikke i væsentlig grad forringer anlæggets nytteværdi.

Stk. 2. Udgifterne herved afholdes af ejeren af det forstyrrede anlæg. Er dette en radiofoni- eller fjernsynsmodtager, kan radiorådet dog bestemme, at udgiften helt eller delvis skal afholdes af Danmarks Radio.

§ 4. I tilfælde, hvor der ikke med hjemmel i §§ 1-3 kån sikres en samfundsvigtig radiotjeneste tilstrækkelig beskyttelse mod forstyrrelse, kan ministeren for offentlige arbejder inden for et nærmere angivet geografisk område ved servitutpålæg forbyde anvendelsen af visse elektriske apparater og anlæg samt opførelse af bygninger el. lign. Servitutpålægget kan ske ved ekspropriation i overensstemmelse med reglerne i forordningen af 5. marts 1845 angående grunderhvervelse m. m. i anledning af jernbaneanlæg, jfr. lov nr. 6 af 10. januar 1928.

§ 5. Såfremt det forstyrrede modtageanlæg er mere følsomt over for forstyrrelser end sædvanligt for sådanne anlæg, eller anlægget er opstillet på særlig uhensigtsmæssig måde, kan det kræves, at ejeren (brugeren) afhjælper disse forhold, inden §§ 2-4 evt. bringes i anvendelse.

§ 6. Skyldes en forstyrrelse fejl ved et elektrisk apparat eller anlæg eller de ved dette trufne støjdæmpende foranstaltninger, skal vedkommende ejer (bruger) snarest muligt på egen bekostning lade fejlen udbedre.

Stk. 2. Udgifter til udbedring af fejl ved støjdæmpende foranstaltninger, der er påbudt i henhold til § 3, kan dog helt eller delvis pålægges ejeren (brugeren) af det forstyrrede anlæg.

§ 7. Når en forstyrrelse rammer en livsvigtig eller særlig samfundsvigtig radiotjeneste, og personer eller betydelige samfundsværdier derved kan udsættes for fare, kan det kræves, at driften af det forstyrrende anlæg standses øjeblikkeligt, og post- og telegrafvæsenet kan træffe de til gennemførelsen af dette påbud nødvendige foranstaltninger.

§ 8. Tilsynet med overholdelsen af nærværende lov og de i henhold til loven fastsatte bestemmelser varetages af post- og telegrafvæsenet samt for så vidt angår almindelige sager vedrørende forstyrrelser ved modtagning af radiofoni og fjernsyn af Danmarks Radio.

Stk. 2. Udgifter i forbindelse med administrationen af sager vedrørende forstyrrelser af modtagning af radiofoni og fjernsyn afholdes af Danmarks Radio, medens udgifterne for de øvrige radiotjenesters vedkommende afholdes af post- og telegrafvæsenet.

§ 9. Ejere (brugere) af elektriske anlæg, herunder radio- og fjernsynsmodtagere, er pligtige at lade de af Danmarks Radio og de af post- og telegrafvæsenet bemyndigede tilsynsførende have adgang til at foretage undersøgelser ved de omhandlede anlæg.

§ 10. Til rådgivning for ministeren og for de i § 8 omhandlede myndigheder ved nærværende lovs administration nedsættes et nævn, kaldet radiostøj nævnet.

Stk. 2. Nævnet består af 10 medlemmer, som beskikkes af ministeren for offentlige arbejder for 4 år ad gangen efter indstilling fra:

Post- og telegrafvæsenet....	2	medlemmer
Danmarks Radio	2	
Elektricitetsrådet	2	—
Danmarks tekniske højskole.	1	medlem
Forsvarsministeriet	1	—
Industrirådet	1	—
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	1	—

Stk. 3. Ministeren for offentlige arbejder udpeger nævnets formand og fastsætter dets forretningsorden samt fastsætter honorar til nævnets medlemmer.

Stk. 4. Udgifterne ved nævnets arbejde fordeles mellem Danmarks Radio og post- og telegrafvæsenet i forhold til nævnets arbejde vedrørende forstyrrelser henholdsvis ved modtagning af radiofoni og fjernsyn og ved de øvrige radiotjenester.

§ 11. Ministeren for offentlige arbejder bemyndiges til at fastsætte regler for godkendelse og eventuel mærkning af elektriske apparater og anlæg med henblik på opfyldelsen af de i § 1 omhandlede almindelige bestemmelser, samt til at fastsætte afgifter, der af fabrikanter eller forhandlere af de pågældende apparater eller anlæg vil være at erlægge for den omhandlede godkendelse.

§ 12. Overtrædelse af § 1, stk. 3 og 4, samt § 6, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. På samme måde straffes tilsidesættelse af de i medfør af § 1, stk. 2, fast-

satte vilkår samt undladelse af at efterkomme et i henhold til §§ 2-4 eller 7 meddelt påbud eller forbud.

Stk. 3. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 4. Er overtrædelse begået af et aktieselskab, andelsselskab el. lign., kan bødeansvar pålægges virksomheden som sådan.

§ 13. Bestemmelserne i denne lov gælder ikke for forstyrrelser hidrørende fra radiosendeanlæg, som falder ind under lov nr. 188 af 12. april 1949 om telekommunikation m. m. ved radio.

§ 14. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven træder i kraft den 1. januar 1964. De i henhold til § 1, stk. 1, om køretøjers tændingsanlæg fastsatte bestemmelser kan tidligst træde i kraft 1 år efter udstedelsen af vedkommende bekendtgørelse.

Stk. 3. Lov nr. 90 af 31. marts 1931 om foranstaltninger mod forstyrrelser af radiomodtagning, som ændret ved lov nr. 133 af 26. april 1933, lov nr. 117 af 7. april 1936 og lov nr. 190 af 16. april 1941 samt lov nr. 279 af 15. maj 1946 om foranstaltninger til hindring af forstyrrende udstråling af radiobølger fra visse elektriske højfrekvensanlæg ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

ad § 1.

Ved do i denne § indeholdte bestemmelser sikres der mulighed for at forebygge langt det overvejende antal forstyrrelser gennem fastlæggelse af den største tilladte udstråling eller anden form for afgivelse af elektrisk energi.

Ved udtrykket „forstyrrelse" forstås i loven enhver udstråling eller anden afgivelse af elektrisk energi, som bringer funktionen af en radionavigations- eller anden sikkerhedstjeneste i fare, eller som væsentlig forringer, forhindrer eller gentagende afbryder en radiotjeneste (herunder radiofoni og fjernsyn), som arbejder i henhold til det internationale radioreglement.

I betragtning af teknikkens udvikling og mangfoldighed er det ikke muligt på én gang at fastsætte bestemmelser om udstråling m. v. for alle typer elektriske apparater og anlæg, og man har derfor fundet det ønskeligt, at nærværende lov udformes som en rammelov på tilsvarende måde som f. eks. lov nr. 169 af 11. maj 1935 (med senere ændringer) om elektriske stærkstrømsanlæg.

For visse apparatkategorier vil det dog være muligt ret hurtigt at fastlægge bestemmelser. Her kan najvnes: radiofoni- og fjernsynsmodtagere, visse højfrekvensapparater til medicinsk, teknisk og videnskabelig brug, køleskabe og diverse andre elektriske husholdningsmaskiner, barbermaskiner samt tændingsanlæg til oliefyr og køretøjer.

De grænser, som skal fastsættes i de omhandlede bekendtgørelser, må sættes så lavt, at man med rimelig sikkerhed ved disse forebyggende foranstaltninger eliminerer det overvejende antal forstyrrelser. For at opnå dette må grænserne fastsættes således, at modtagning af radiofoni og fjernsyn stort set er fri for forstyrrelser.

For ikke at fastsætte lavere grænser end nødvendigt og derved gøre støjdæmpning af de elektriske apparater urimelig dyr, skal grundlaget for fastsættelse af de omhandlede grænser dog være, at der benyttes radiomodtagere af en rimelig teknisk standard samt at de ønskede radiostationer kan modtages med en rimelig styrke på stedet.

Ved fastsættelse af sådanne forebyggende foranstaltninger vil man udover en beskyttelse af modtagningen af dansk radiofoni og fjernsyn også opnå en beskyttelse af modtagning af udenlandsko stationer i de områder af Danmark, som er effektivt dækket af sidstnævnte stationer.

De i de enkelte bekendtgørelser fastsatte grænser for udstråling m. v. påregnes i så stor udstrækning som muligt at skulle svare til internationale bestemmelser, hvor sådanne findes, eller til bestemmelser i andre nordiske eller øvrige europæiske lande, for derved bl. a. at lette såvel import som eksport af de heromhandlede apparater og anlæg.

For visse apparatkategoriers vedkommende er det ikke muligt ved tekniske foranstaltninger at undertrykke den forstyrrende udstråling uden at gribe til total elektrisk afskærmning, hvilket kan medføre brugsmæssige alvorlige gener eller betydelige omkostninger. Udvalget har derfor skønnet, at der også bør være mulighed for at eliminere forstyrrelser gennem fastsættelsen af særlige vilkår for

brugen af sådanne apparater, f. eks. indskrænkninger i benyttelsestiden, således at brugen kun finder sted på tidspunkter, hvor den ikke generer modtagning af radiofoni eller fjernsyn. Som eksempler på sådanne apparater kan nævnes teslaapparater og visse former for højfrekvensstabiliserede elektriske svejseapparater.

For at have mulighed for at give en vis respit med hensyn til omsætning af ældre materiel mener man, at der i bekendtgørelserne i visse tilfælde bør fastsættes en tidsmargin for ikrafttrædelsen. Der er i denne forbindelse især tænkt på radiofoni- og fjernsyusmodtagere, som ofte gøres til genstand for handel mere end én gang, og for hvilke den udgift, der vil være forbundet med at bringe modtagerne i overensstemmelse med vedkommende bekendtgørelses krav om dæmpning af forstyrrende udstråling, vil være af en betragtelig størrelse i sammenligning med modtagernes værdi. Man finder det rimeligt, at det i denne bekendtgørelse bestemmes, at sådanne modtagere, som er fabrikeret inden bekendtgørelsens ikrafttræden, undtages fra bestemmelsen om udlevering i § 1, stk. 3, i en periode på 6 år efter bekendtgørelsens ikrafttræden, selv om de ikke er bragt i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Da køretøjers tændingsanlæg i modsætning til de fleste øvrige mulige forstyrrelseskilder ikke er stationære, og derfor dels er vanskelige at opspore efter on evt. forstyrrelse og dels frembyder en større forstyrrelsesmulighed (især overfor fjernsyn), er det fundet nødvendigt at udstrække den pågældende bekendtgørelses bestemmelser til også at omfatte køretøjer, som er i brug på det tidspunkt, hvor bekendtgørelsen træder i kraft, jfr. dog herved forslagets § 14 og bemærkningerne hertil.

ad §2.

I de bestående love på området, hhv. lov nr. 90 af 31. marts 1931 med senere ændringer og tilføjelser samt lov nr. 279 af 15. maj 1946, er det fastsat, at udgifterne til afhjælpning af forstyrrelser pålægges ejeren af det forstyrrende anlæg eller apparat, dersom dette er taget i brug efter lovens ikrafttræden, og indehaveren af det forstyrrede modtageanlæg, dersom det forstyrrende apparat eller anlæg er taget i brug før lovens ikrafttræden. For så vidt angår lov nr. 279 af 15. maj 1946 skal udgifterne ved afhjælpning af forstyrrelsen dog være af væsenlig størrelse i forhold til det forstyrrende anlægs værdi, før sådanne udgifter kan pålægges den forstyrrede radiotjeneste.

Under hensyntagen til det forløbne lange tidsrum fra loven af 1931's ikrafttræden og til, at der i de senere år kun har været anvendt ganske ubetydelige beløb til støjdæmpning af apparater og maskiner, der er taget i brug før **1931,** har man ikke ment at burde opretholde denne tidsgrænse.

For så vidt angår de af loven af 1946 omhandlede apparater (højfrekvenssvejseapparater, diatermiapparater m. v.) har erfaringen vist, at det næsten udelukkende har været indehaveren af det forstyrrende apparat, der har måttet afholde udgifterne ved de foranstaltninger, der er truffet for at afhjælpe forstyrrelser.

I betragtning af disse forhold har man fundet det rigtigt at foreslå, at udgifterne i forbindelse med afhjælpning af forekommende forstyrrelser fra apparater, som enten ikke opfylder givne bestemmelser, eller for hvilke der endnu ikke er udstedt sådanne, normalt skal bæres af ejeren (brugeren) af det forstyrrende apparat, uanset hvornår dette er taget i brug. Man foreslår følgende opdeling:

1. For apparater for hvilke der foreligger en bekendtgørelse, kan det kun forlanges, at det forstyrrende apparat bringes til at opfylde dennes bestemmelser, hvilket ikke i alle tilfælde vil betyde en eliminering af forstyrrelsen.
2. For apparater, for hvilke der ikke er givet nogen bekendtgørelse, kan det kun forlanges, at ejeren (brugeren) af det forstyrrende apparat træffer sådanne foranstaltninger, at clen forstyrrende udstråling undertrykkes så meget, at der opnås forstyrrelsesfri modtagning af dansk radiofoni og fjernsyn på tiet pågældende sted. I tilfælde, hvor en forstyrrelse fra sådanne; apparater rammer andre radiotjenester end dansk radiofoni og fjernsyn, kan der ikke fremsættes krav om dæmpning af den forstyrrende udstråling, medmindre der på det pågældende sted samtidig forekommer forstyrrelser af dansk radiofoni eller fjernsyn.

Bortset fra tidsgrænserne 1931 og 1946 svarer de foreslåede bestemmelser i realiteten til de bestående, blot er kravet til grænsen for den største tilladte udstråling i tilfælde af foreliggende reglementer konkret i modsætning til bestemmelserne i de bestående love, hvorefter man generelt kan kræve forstyrrelserne undertrykt, når det drejer sig om forstyrrelse af den nærmeste danske radiostation eller de af staten drevne eller tilladte modtageanlæg for radiotelegrafi eller radiotelefoni.

For så vidt angår forstyrrelser hidrørende fra radiofoni- og fjernsynsnaodtagere (oscillatorudstråling), for hvilke nærværende lov i modsætning til de hidtidige love vil få fuld gyldighed, synes der, på grund af det store antal i hvilke disse modtagere

foreligger, at være grund til i en vis periode at have mulighed for at lade indehaveren af det forstyrrede apparat afholde de her omhandlede udgifter. Dette kan formentlig navnlig være aktuelt for bilradiotjenester, der ofte rammes af sådanne forstyrrelser. Man har skønnet, at en femårig periode ville være rimelig i betragtning af, at den gennemsnitlige levetid for radiofoni- og fjernsynsmodtagere antages at være 6-8 år. Dog må det være en forudsætning for således at pålægge indehaveren af det forstyrrede modtageapparat at betale, at han selv har ønsket forstyrrelserne afhjulpet, og ikke blot er inddraget i sagen som følge af andres klager.

Da bestemmelser udstedt i henhold til § 1, stk. 1, for køretøjers tændingsanlæg, umiddelbart skal gælde for såvel nye som allerede indregistrerede køretøjer, dog med de i § 14 givne tidsmæssige lempelser, og da sådanne anlæg ikke klart har været omfattet af den tidligere lovgivning, har man fundet det rigtigt at undtage disse anlæg fra bestemmelserne i § 2, stk. 1 og 2.

ad § 3.

I en del tilfælde vil de støj begrænsende foranstaltninger, som skal træffes i henhold til bekendtgørelserne, være utilstrækkelige. Denne risiko vil især være til stede ved bilradiotjenester (politi, brandvæsen, hyrebiler m. v.) samt faste modtagestationer under forsvaret og post- og telegrafvæsenet, idet disse radiotjenester ofte må arbejde med svage signaler. Udgifterne til de yderligere støjdæmpende foranstaltninger må afholdes af de pågældende radiotjenester. I tilfælde hvor det er et radiofoni- eller fjernsynsmodtageranlæg der forstyrres, kan Danmarks Radio afholde udgifterne, dersom radiorådet skønner dette rimeligt. Sådanne tilfælde kunne f. eks. tænkes at foreligge i områder, hvor modtageforholdene for dansk radiofoni eller fjernsyn er utilfredsstillende.

Tilsvarende regler bør gælde, hvor der for støjkilden endnu ikke foreligger en bekendtgørelse i henhold til § 1, men hvor de ønskede beskyttelsesforanstaltninger går ud over den normale grænse i henhold til § 2, stk. 2.

ad § 4.

For samfundsvigtige radiotjenester som f. eks. landets kommercielle radioforbindelser med udlandet eller forbindelser med skibe og luftfartøjer, herunder sikkerheds- og redningstjenester, kan det være af afgørende betydning, at enhver mulighed for forstyrrelser kan udelukkes på forhånd, og det er derfor foreslået, at der til beskyttelse af sådanne tjenester i tilfælde, hvor §§ 1, 2 og 3 ikke kan antages at yde tilstrækkelig beskyttelse, kan udstedes forbud mod anvendelsen af visse elektriske apparater og anlæg inden for et nærmere angivet område.

Det tilsigtes således ved denne bestemmelse at skabe en præventiv beskyttelse af visse vigtige modtagestationer, hvor det skønnes nødvendigt.

I visse tilfælde er det en forudsætning for tilfredsstillende modtagning, navnlig for militærets radar- og pejlestationer, at der ikke rejser sig for store fysiske hindringer i form af bygninger i nærheden af sende- eller modtagestationer. Der må derfor også til beskyttelse af samfundsvigtige tjenester kunne nedlægges forbud mod bebyggelse, evt. over en vis højde, inden for et nærmere angivet område.

Det må anses for rettest, at forbud i henhold til nærværende bestemmelser såvel imod anvendelse af visse elektriske apparater og anlæg som mod opførelse af bygninger etc. altid sker, eventuelt mod erstatning, ved pålæg af servitut på ejendomme om fornødent gennem ekspropriation efter de sædvanlige regler herom.

ad § 5.

§ 1, stk. 1, i den nugældende lov om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning indeholder foruden hovedreglen, at ejeren eller brugeren af det forstyrrende anlæg på egen bekostning skal træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af forstyrrelserne, den undtagelsesbestemmelse at dette dog kun gælder, såfremt forstyrrelserne ikke med rimelig bekostning kan afhjælpes eller dæmpes ved foranstaltninger ved de forstyrrede modtageanlæg.

For at myndighederne stadig kan have adgang til at forlange foranstaltninger truffet ved det forstyrrede modtageanlæg, hvor dette forekommer rimeligst, foreslår man i § 5, at der forinden §§ 2-4 bringes i anvendelse kan kræves afhjælpning af visse tekniske mangler ved det forstyrrede anlæg.

ad § 6.

Bestem melsen svarer stort set til § 4 i forannævnte lov. Man har dog ment det rimeligt at udgifterne ved afhjælpning af fejl eller mangler ved støjdæmpende foranstaltninger truffet i henhold til § 3, i visse tilfælde efter Danmarks Radios eller post- og telegrafvæsenets skøn kan pålægges indehaveren af det forstyrrede radiomodtageanlæg.

ad § 7.

Da det evt. på trods af forholdsregler truffet i henhold til § 4 kan hænde, at der pludselig dukker

en forstyrrelseskilde op som kan ramme livsvigtige eller særlig samfundsvigtige tjenester, f. eks. nødtjenesten på en kystradiostation eller en brandtjeneste, bør der være mulighed for i et sådant tilfælde hurtigt at kunne gribe ind og kræve driften af det forstyrrende anlæg standset øjeblikkeligt.

Der vil evt. i enkelte tilfælde, hvor det forstyrrende apparat eller anlæg opfylder de almindelige bestemmelser, kunne blive tale om at yde erstatning for driftstab i forbindelse med et sådant krav om øjeblikkelig standsning. Da situationen kun vil komme til at foreligge yderst sjældent, har man dog ment at kunne undlade at fastsætte særlige bestemmelser herom. Dansk rets almindelige erstatningsregler må i givet fald anvendes.

ad § 8.

Man har overvejet at samle tilsynet med overholdelsen af nærværende lovs bestemmelser hos én myndighed, men i udvalget er der dog opnået enighed om at foreslå opretholdt en deling, der svarer til den nuværende, således at Danmarks Radio fortsat varetager hovedparten af det arbejde, der vender ud mod lytterne og seerne, medens post- og telegrafvæsenet varetager forholdet til andre radiotjenester, idet dog visse specielle forstyrrelser af radiofoni og fjernsyn, f. eks. hidrørende fra diatermiapparater o. lign., behandles af post- og telegrafvæsenet.

Det må herved understreges, at en sådan deling af tilsynsmyndigheden forudsætter et vidtgående teknisk samarbejde mellem Danmarks Radio og post- og telegrafvæsenet.

Udgiftorne ved lovens administration afholdes for så vidt angår forstyrrelser af radiofoni og fjernsyn af Danmarks Radio og for så vidt angår forstyrrelse af andre radiotjenester af post- og telegrafvæsenet.

ad § 9.

Paragraflen svarer til lignende bestemmelser i de nugældende love og sikrer adgang til undersøgelse af anlæg, som kan anses for at være støjforvoldende.

ad § 10.

Da de interesserede parter bør have lejlighed til at medvirke ved udarbejdelsen af de til loven knyttede bekendtgørelser og senere have mulighed for at udøve rådgivende virksomhed i særlig vanskelige tilfælde, hvor der kan opstå konflikter af økonomisk eller teknisk art, foreslår man, at der nedsættes et nævn, inden for hvilket samarbejde mellem disse parter kan finde sted. Som repræsentanter for radiotjenesterne foreslås medtaget post- og telegrafvæsenet, Danmarks Radio og forsvarsministeriet, medens repræsentanter for elektricitetsrådet og Danmarks tekniske højskole skulle virke som teknisk sagkyndige på henholdsvis det stærkstrømstekniske og det svagstrømstekniske område. Repræsentanterne fra industrirådet og arbej derbe vægeisens erhvervsråd skulle kunne sikre; fornøden varetagelse af industriens interesser. Herudover forudsættes det, at nævnet inden fastsættelsen af bestemmelser for de forskellige kategorier af apparater og anlæg i fornødent omfang rådfører sig med andre interesserede parter som f. eks. sundhedsstyrelsen (vedr. medicinske apparater), grosserersocietetet og justitsministeriet (vedr. motordrevne køretøjers tændingsanlæg), evt. ved at repræsentanter for disse anmodes om at deltage i nævnets møder.

Udgifterne ved nævnets arbejde fordeles mellem Danmarks Radio og post- og telegrafvæsenet.

Man har overvejet tillige at give nævnet funktion som ankeinstans for afgørelser truffet af de i § 8 omtalte myndigheder, men er veget tilbage for on sådan afvigelse fra lovgivningens almindelige regler. Eventuelle klager må da på sædvanlig måde forebringes vedkommende minister evt. domstolene.

ad § 11.

I lighed mod hvad der af sikkerhedsmæssige grunde er gældende for de fleste arter af stærk - strømsmateriel foreslår man indført en mulighed for krav om typegodkendelse og eventuelt en mærkning af visse af de apparatkategorier, for hvilke der i henhold til § 1 ved reglementer fastsættes almindelige bestemmelser; der tænkes her især på de i bemærkningerne til § 1 nævnte kategorier af massefabrikerede apparater o. lign.

Hvor det drejer sig om materiel, dansk eller udenlandsk fabrikeret, som på forhånd måtte være godkendt i andre lande efter tilsvarende bestemmelser, bør en sådan godkendelse anerkendes i så høj grad som muligt.

Afgifter, der skal dække udgifterne i forbindelse med eventuel godkendelse, foreslås i lighed med, hvad der gælder for prøvning af stærkstrømsmateriel, pålagt fabrikanter eller forhandlere af de pågældende apparater.

ad § 12.

Den foreslåede straffebestemmelse svarer til de nugældende bestemmelser i radiostøj lovens § 10 og højfrekvenslovens § 3.

I henhold til radiostøj loven tilfalder bøden radiospredningsfonden; under hensyn til, at loven nu er fælles for hele området, finder man det mest hensigtsmæssigt, at bøden i alle tilfælde tilfalder statskassen.

ad § 13.

Bestemmelsen tjener til at fastslå, at forstyrrelser fra radiosendeanlæg fremdeles må behandles efter telekommunikationsloven af 1949 og ikke efter nærværende lovs regler.

ad § 14.

Under hensyntagen til bestemmelsen i § 1 om at de almindelige bestemmelser for køretøjers tændingsanlæg gælder for alle køretøjer uanset ibrugtagningstidspunktet, har man anset det for nødvendigt, at disse almindelige bestemmelser først kan træde i kraft et år efter udstedelsen.

Der gives derved motorejere en mulighed for i forbindelse med normal service at få isat støjdæmpende midler, samtidig med at fabrikanter og forhandlere får en rimelig frist til ændring af henholdsvis fabrikation og lagre.

Oversigt over lovgivningen m. v. i andre lande.

1. Finland.

1 den i Finland gældende lov og forordning af 1928 vedrørende elektriske anlæg indgår ikke bestemmelser med henblik på radioforstyrrelse, men kun om telefon- og telegrafanlæg. Lovens § 15 er sålydende:

Inverkar elektrisk anläggning i tekniskt avseende störande på annan elektrisk anläggning eller på telegraf-, telefon- eller annan dylik anläggning, åligge det, förutom då den tidigare utförda anläggningen utgöres av entrådig telefonlinje, ägaren av den senare utförda anläggningen att vidtaga åtgärd för störningens avhjälpande. Kan störning med betydligt mindre kostnader avhjälpas sålunda, att den tekniska konstruktionen av den tidigare utförda anläggningen förfullständigas, och kan dette ske utan avsevärt men för anläggningen, bör dock ägaren av sistnämnda anläggning, på yrkande, av den andra anläggningens ägare, på dennes bekostnad vidtage sådan åtgärd. Är störningen helt och hållet eller delvis föranledd av bristfälllighet i den tidigare utförda anläggningen, bör denne anläggnings ägare avhjälpa bristen.

Av två anläggningar skall den anses vara tidigare utförd, om vars inträttande ansökan gjorts tidigare.

Yppas meningsolikhet därom, huruvida elektrisk anläggning inverkar störande på annan anläggning och vem som bör vidtaga åtgärd till störingens avhjälpande, avgöras saken av handels- och industriministeriet, sedan en av sakkunniga sammansatt nämnd därom avgivit utlåtande.

I nämnd, som i föregående moment omförmäles, utse parterna vardera sin medlem samt handels- och industriministeriet en tredje till ordförande. Där ej part inom två veckor efter erhållet meddelande därom, vem den andra parten utsett till medlem i nämnden, för sin del utser medlem däri, tillsättes även denne av ministeriet.

Ministeriet äger jämväl bestämma, av vem kostnaderna för nämnden skola bestridas.

Siden 1958 er der arbejdet på forslag til ny lovgivning vedrørende radioanlæg og radiovirksomhed.

2. Frankrig.

I Frankrig falder støj lovene i to afdelinger, én som tager sigte på at beskytte radiofoni- og fjernsynsmodtagning, og én som beskytter radiomodtagning generelt.

1. Radiofoni og fjernsyn.

Bestemmelserne på dette felt er alle givet på baggrund af artikel 114 i lov af 31. maj 1933, der er sålydende:

Seks måneder efter denne lovs kundgørelse vil der efter varsel fra ministeren for offentlige arbejder fremkomme et dekret i form af et administrativt reglement udfærdiget af PTT-ministeren, som skal være ansvarlig for dets iværksættelse. Ileglementet skal fastsætte de forpligtelser, som skal overholdes af fabrikanter, forhandlere og indehavere af elektriske installationer eller apparater, for at undgå, at brugen af nævnte apparater skal kunne forårsage vanskeligheder ved radiofonimodtagning.

Overtrædelse af nævnte dekret vil medføre bøde på 10-50 francs som singulærstraf.

2. Radiomodtagning i øvrigt.

Bestemmelser tagende sigte på at beskytte radiomodtagning i almindelighed findes i lov nr. 49-759 af 9. juni 1949, som i uddrag er sålydende:

Art. 1. For at sikre funktionen af radiomodtagning på modtagesteder af enhver

slags under de forskellige ministerier indføres visse bestemmelser.

Art. 2. De forskellige modtagesteder inddeles i 3 kategorier efter deres vigtighed, tjenestens karakter og deres beliggenhed. Klassificeringen foretages af en komité.

Art. 3. Omkring ethvert modtagested oprettes en radiobeskyttelseszone. For modtagesteder af 1. grad indføres yderligere en sikkerhedszone.

a) Indenfor beskyttelseszonen er det forbudt ejere eller brugere af elektriske installationer at frembringe eller udbrede forstyrrelser i den del af radiospektret, som modtages på det pågældende modtagested, *såfremt* forstyrrelsernes tilstedeværelse ikke er forenelig med modtagestedets rette udnyttelse.

b) Indenfor sikkerhedszonen er det forbudt at tage materiel i brug, som vil kunne forstyrre modtagestedet, eller at ændre sådant materiel uden tilladelse fra den minister, under hvem det pågældende modtagested hører.

Art. 6. I tilfælde, hvor servitutterne påfører ejerne et direkte økonomisk tab, skal ejerne have dette erstattet.

Art. 8. Enhver ejer eller bruger indenfor de omhandlede zoner af en elektrisk installation, som forstyrrer brugen af et modtagested, skal rette sig efter de forskrifter til forstyrrelsernes afhjælpning, som gives af vedkommende minister. Ejeren eller brugeren har pligt til at foretage de foreskrevne modifikationer ved installationerne samt til at holde disse i vel vedligeholdt stand.

Art. 9. Udgifterne til modifikationer af bestående installationer skal bæres af den administration, som påbyder modifikationerne udført.

Art. 11. Overtrædelser af denne lov, som kan henregnes til kategorien tilfældige forstyrrelser af radiomodtagning behandles af RTF, medens andre overtrædelser behandles af den pågældende administration.

Ejere eller brugere af elektriske installationer placeret udenfor de omhandlede beskyttelseszoner skal i tilfælde af konstaterede forstyrrelser selv træffe de nødvendige foranstaltninger til forstyrrelsernes afhjælpning. Undlader ejerne eller brugerne at træffe sådanne foranstaltninger, træffes disse af den pågældende administration efter reglerne i art. 9.

Art. 17. PTT-ministeren og ministeren for industri og handel udarbejder efter behørigt varsel til koordinationskomiteen for telekommunikation i Frankrig og komiteen for elektroteknik en fortegnelse over og karakteristikker for elektriske installationer, som ikke uden tilladelse

a) må tages i brug, ændres eller overføres til en beskyttelseszone eller sikkerhedszone,

b) må tages i brug i hele området selv uden for servitutzonerne.

Art. 18 PTT-ministeren og ministeren for industri og handel udarbejder efter behørigt varsel til koordinationskomiteen for telekommunikation i Frankrig og komiteen for elektroteknik et reglement vedrørende:

1. Den for hver kategori maksimalt tilladelige afstand mellem grænserne for beskyttelses- henholdsvis sikkerhedszonen og grænserne for modtagestedet.

II. Efter hvilket princip servitutplanerne skal forelægges offentligheden til godkendelse.

3. Norge.

Grundlaget for de krav, der kan stilles til elektrisk materiel med henblik på undgåelse af radioforstyrrelser i Norge, er nedlagt i lov af 24. maj 1929 med senere ændringer (i 1933, 1936 og 1954).

Loven er „Lov om tilsyn med elektriske anlæg" og indeholder således hele grundlaget for tilsyn med og prøvning af elektrisk materiel, med undtagelse af anlæg for radiotelegrafi og radiotelefoni.

Lovens § 7, punkt 2 og 3, indeholder bestemmelserne for forstyrrelserne:

1. Når et elektrisk anlegg, som er undergitt tilsyn, for noen del er slett eller mangelfullt vedlikeholdt eller for øvrig er i en sådan tilstand, at det etter Elektrisitetstilsynets mening frembyr fare for menneskeliv eller for skade på eiendom, kan Elektrisitetstilsynet gi pålegg om straks å stanse anleggets drift, sette anlegget i forsvarlig stand eller bortta det.

2. Også nåi[1] elektriske anlegg som under punkt 1 nevnt medfører sjenerende elektriske forstyrrelser, kan Elektrisitetstilsynet gi pålegg om straks å sette aniegget i sådan stand at disse forstyrrelser så vidt muligt fjernes.

Hovedstyret for vassdrags- ogelektrisitetsvesenet kan, i den udstrekning det anser det nødvendig til ivaretagelse av berettigede almene interesser, gi forskrifter om at elektriske anlegg, anleggsdeler eller apparater, som etter Elektrisitetstilsynets mening vesentlig forstyrrer radiolyttingen, ikke må drives eller brakes til visse tider av døgnet, dersom disse forstyrrelser ikke unngåes ved de foranstaltninger som Elektrisitetstilsynet i henhold til gjeldende forskrifter kan påby.

3. Såfremt et pålegg som nevnt i punkt I eller 2 ikke uoppholdelig etterkommes, kan Elektrisitetstilsynet besørge det utført på eierens bekostning. Det offentliges utgifter hermed har samme pantesikkerhet i aniegget som skatter av fast eiendom og kan inndrives på samme mate som disse.

De pålegg som Elektrisitetstilsynet gir, skal for å være gyldige avfattes skriftlig eller ved telegram.

Lovens § 11 fastsætter bestemmelserne om materielkontrollen:

§11.

1. Kongen kan påby at visse arter eller typer av materiell og apparater for elektriske anlegg skal underkastes kontroll. Materiel og apparater, for hvilke sånn kontroll er påbudt, må ikke omsettes eller anvendes her i riket før vedkommende art eller type er kontrollert og godkjent.

2. For kontrollen må seigeren erlegge et gebyr etter et av vedkommende departement fastsatt regulativ.

3. De nærmere regler for gjennomførelsen av disse bestemmelser fastsettes av Kongen.

1 december 1939 er der af departementet for offentlige arbejder givet forskrifter for elektriske anlæg. Disse forskrifters § 240 omhandler reglerne for foranstaltninger mod radioforstyrrelser.

e. Foranstaltninger mot radioforstyrrelser.

§ 240.

Elektriske anlegg skal anordnes, drives og vedlikeholdes slik at sjenerende elektriske forstyrrelser på radioanlegg så vidt mulig unngås.

Elektrisitetstilsynet avgjør om sjenerende forstyrrelser fra et elektrisk anlegg er til stede, gir eieren pålegg om å fjerne disse forstyrrelser og avgjør hvorvidt de er fjernet. Det hører under Kringkastingen å gi Elektrisitetstilsynet melding om sånne forstyrrelser, lokalisere feilene og anvise botemidler.

Hvis det fra et elektrisk anlegg som er tatt i bruk etter 2. april 1935 oppstår sjenerende forstyrrelser på radioanlegg, plikter eieren av det elektriske anlegg på egen bekostning å treffe slike foranstaltninger som Elektrisitetstilsjmet pålegger ham.

Hvis det elektriske anlegg er tatt i bruk før 2. april 1935, plikter eieren likeledes å treffe slike foranstaltninger som pålegges ham av Elektrisitetstilsynet, såfremt midler stilles til disposisjon av den eller de interesserte. En forutsetning for at et slikt pålegg skal kunne gis er dog at foranstaltningerne etter Elektrisitetstilsynets mening ikke nevneverdig forringer anleggets nytteverdi for eieren. Utgifter til vedlikehold og periodiske fornyelser ved disse foranstaltninger bæres av anleggets eier.

Før det kan utferdiges pålegg som i 3. og 4. 1edd nevnt, skal dog radioanleggets eier — uavhengig av på hvilket tidspunkt radioanlegget er tatt i bruk —• selv ha truffet de foranstaltninger ved sitt eget anlegg som etter Elektrisitetstilsynets mening med rimelige omkostninger kan avhjelpe forstyrreisene.

Elektriske anlegg som etter Elektrisitetstilsynets mening vesentlig forstyrrer radiolyttingen kan, såfremt forstyrreisene ikke kan unngås ved de foranstaltninger som kan påbys i henhold til forskriftene, av Elektrisitetstilsynet nektes nyttet til visse tider av døgnet (hovedkringkastingstiden). Elektrisitetstilsynet skal herunder ta hensyn til om vedkommende eier derved påføres særlige ulemper eller urimelige tap.

Elektrisitetstilsynets avgjørelse av om et anlegg virker forstyrrende på et radioanlegg, eller om forstyrreisene skyldes mangler ved dette selv, og om. et elektrisk anleggs nytte-

verdi forringes ved påbudte foranstaltninger kan innankes for en eller flere sakkyndige som oppnevnes av Arbeidsdepartementet. Utgiftene ved avgørelsene fastsettes av departementet som likeledes bestemmer hvem som skal betale utgifterne.

Bestemmelserne om radiostøj i loven af 1929 og i forskrifterne for elektriske anlæg praktiseres for alle radiotjenester. Ved en revision af forskrifterne, som i øjeblikket forberedes, vil dette blive klart præciseret. Materielkontrollens forskrifter antages at skulle give beskyttelse for alle tjenester, idet forskrifterne blot fastsætter tilladelige støj spændinger og feltstyrker for de forskellige frekvensområder.

4. Schweiz.

Det juridiske grundlag for bekæmpelsen af radiofoniforstyrrelser kan gengives i følgende resumé:

I. *Forbundsloven vedrørende elektriske svagstrøms- og stærkstrømsinstallationer. (Af 24. juni 1902).*

Art. 3.

Forbundsrådet fastsætter de nødvendige forskrifter til imødegåelse, så vidt det er muligt, af farer og skader, der kan hidrøre fra stærkstrømsinstallationer eller fra disses nære beliggenhed ved svagstrømsinstallationer.

IT. *Forordning vedrørende oprettelse, drift og vedligeholdelse af svagstrømsanlæg. (Af 7. juli 1933).*

Art. 1.

Forordningens bestemmelser kan bringes i anvendelse for eksisterende anlæg:

a) i tilfælde af overhængende fare eller af forstyrrende indflydelse i betydelig grad fra eller på andre elektriske anlæg;

b) i tilfælde af udvidelser, ændringer og større reparationer, dersom bestemmelsernes gennemførelse ikke kræver meget væsentlige forandringer i de eksisterende anlæg.

Art. 4.

(Beskyttelse mod stærkstrømmens påvirkning).

1. Svagstrømsanlæg, herunder også radioanlæg, skal, dersom det ikke er forbundet med ekstraordinært store omkostninger, installeres således, at deres virksomhed forstyrres mindst muligt af spændinger og strømme hidrørende fra nærliggende stærk - strømsanlæg.

2. Hvis nærliggende stærkstrømsanlæg alligevel forstyrrer driften af svagstrømsanlæg, skal de respektive brugere træffe aftale om forholdsregler til så vidt muligt at formindske de konstaterede forstyrrelser, idet de henholder sig til direktiver fra post- og jernbane valsenet vedrørende foranstaltninger til begrænsning af forstyrrelser af svagstrømsanlæg (herunder radioanlæg) hidrørende fra stærkstrømsanlæg.

ITT. *Forordning vedrørende oprettelse, drift og vedligeholdelse af sta'rkstrømsankrg. (Af 7. juli 1933).*

Art. 1.

Forordningens bestemmelser kan bringes i anvendelse for eksisterende anlæg:

a) i tilfælde af overhængende fare eller af forstyrrende indflydelse i betydelig grad fra, eller på andre elektriske anlæg;

b) i tilfælde af udvidelser, ændringer eller større reparationer, dersom bestemmelsernes gennemførelse ikke kræver meget væsentlige forandringer i de eksisterende anlæg.

Art. 5.

(Forsigtighedsregler at iagttage ved svagstrømsanlæg).

1. Stærkstrømsanlæg skal installeres, så de mindst muligt forstyrrer nærliggende svagstrømsanlæg. Med henblik herpå skal stærkstrømsanlæg til fremstilling, transformering, omformning, fordeling og brug af elektricitet installeres således, at de fra dem hidrørende forstyrrende elektriske og magnetiske felter dæmpes mest muligt og får så få oversvingninger som muligt, for så vidt som dette ikke er forbundet med ekstraordinært store omkostninger.

2. Hvis strækstrømsanlæggene alligevel forstyrrer driften af nærliggende svagstrømsanlæg, skal de respektive brugere træffe aftale om forholdsregler til så vidt muligt at formindske de konstaterede forstyrrelser, idet de går ud fra direktiver fra post- og jernbanevæsenet vedrørende foranstaltninger til begrænsning af forstyrrelser af svagstrømsanlæg (herunder radioanlæg) hidrørende fra stærkstrømsanlæg.

IV. *Forordning vedrørende oprettelse, drift og vedligeholdelse af elektriske anlæg for jernbaner. (Af 7. juli 1933).*

Art. 1.

Forordningens bestemmelser kan bringes i anvendelse for eksisterende anlæg:

a) i tilfælde af overhængende fare eller af forstyrrende indflydelse i betydelig grad på andre elektriske anlæg;

b) i tilfælde af udvidelser, ændringer og større reparationer, dersom bestemmelsernes gennemførelse ikke kræver meget væsentlige forandringer i de eksisterende anlæg.

Art. 4.

(Forsigtighedsregler at iagttage med henblik på svagstrømsanlæg).

1. Elektriske jernbaneanlæg skal installeres således, at de mindst muligt påvirker nærliggende svagstrømsanlæg. Med henblik herpå skal stærkstrømsanlæg til fremstilling, transformering, omformning, fordeling og brug af elektricitet installeres således, at de fra dem hidrørende forstyrrende elektriske og magnetiske felter dæmpes mest muligt og får så få oversvingninger som muligt, dersom dette kan gøres uden ekstraordinært store omkostninger.

2. Hvis de elektriske jernbaneanlæg alligevel forstyrrer nærliggende svagstrømsanlæg, skal brugerne af de forstyrrende anlæg og af de forstyrrede anlæg i fællesskab fastsætte forholdsregler, som mest muligt kan begrænse de konstaterede forstyrrelser, idet man går ud fra de direktiver, som post -og jernbanevæsenet fastsætter for foranstaltninger til begrænsning af stærkstrømsanlægs påvirkning af svagstrømsanlajg.

5. Storbritannien.

I Storbritannien er de lovmæssige bestemmelser vedrørende udstråling af elektromagnetisk energi fastlagt i „Wireless Telegraphy Act 1949", afsnit II „Special provisions as to interference" § 9-13.

§ 9. Rådgivende komité og appelret.
§ 10. Hegler vedrørende udstråling af elektromagnetisk energi o. s. v.
§ 11. Håndhævelse af regler vedrørende anvendelse af apparater.
§ 12. Håndhævelse af regler vedrørende salg m. v. ved fabrikanter og andre.
§ 13. Overlagt forstyrrelse.

Det bemærkes, at der i henhold til ovennævnte lov er udstedt reglementariske bestemmelser for motordrevne køretøjer, køleskabe, elektriske motorer i symaskiner, vaskemaskiner, støvsugere og håndboremaskiner, såvel som for visse industrielle apparater.

Bestemmelserne i lovens afsnit II lyder således:

§ 9.

1. Med henblik på de formål, der er specificeret i dette afsnit af nærværende lov, oprettes der:

a) en komité, der udnævnes af Postmaster General, (omtalt i dette afsnit af nærværende lov som „den rådgivende komité" (the advisory committee), og
b) en domstol, (i dette afsnit af nærværende lov omtalt som „appelretten" (the appeal tribunal).

2. Den rådgivende komité udvælges fra en liste indeholdende et af Postmaster General bestemt antal personer og udnævnes af præsidenten for elektroingeniørforeningen (the Institution of Electrical Engineers) efter godkendelse af denne forenings råd. De valgte er personer, som efter præsidenten for den nævnte forenings mening enten er i besiddelse af ekspertviden om de spørgsmål, der skal behandles efter de regler, der skal udarbejdes i henhold til dette afsnit af nærværende lov, eller repræsenterer personer, hvis interesser kan formodes at blive berørt af denne lovs vedtagelse, og Postmaster General og præsidenten for elektroingeniørforeningen skal hver især udøve deres beføjelser i henhold til nærværende punkt på en sådan måde, at de sikrer, at listen henholdsvis komiteen ifølge deres opfattelse er tilstrækkelig repræsentativ for de personer, hvis interesser kan forventes at blive berørt som foran nævnt.

3. Ifølge bestemmelserne i nærværende paragraf skal appelretten bestå af:

a) en af lordkansleren (the Lord Chancellor) udnævnt person, som skal have været „barrister" (advokat med ret til at plædere for samtlige retter) i mindst 7 år eller „solicitor" (fortrinsvis rådgivende sagfører, som forbereder sager for barristers) i mindst 7 år, eller en person, som har været dommer, og som kun skal fungere i processer i England

og Wales, i hvilke processer han skal optræde som retspræsident;

b) en af lordpræsidenten (the Lord President) for Skotlands højesteret (the Court of Session) udnævnt person, som skal have været „advocate" (svarer til „barrister") i mindst 7 år eller „solicitor" i mindst 7 år, eller en person, som har været dommer, og som kun skal fungere i processer i Skotland, i hvilke processer han skal optræde som retspræsident;

c) en af præsidenten for Nordirlands højesteret (the Lord Chief Justice of Northern Ireland) udnævnt person, som skal have været „barrister" i mindst 7 år eller „solicitor'" i mindst 7 år, eller en person, som har været dommer, og som kun skal fungere i processer i Nordirland, i hvilke processer han skal optræde som retspræsident; og

d) 2 meddomsmænd til hjælp for retspræsidenten, som skal udnævnes af præsidenten for elektroingeniørforeningen efter godkendelse af denne forenings råd, og som er personer, der efter præsidenten for den nævnte forenings opfattelse er i besiddelse af ekspertvidden i sådanne sager, som kan forventes at komme for retten. Meddomsmændene må ikke være medlemmer af den rådgivende komité.

4. Hvis parterne i en eller anden særlig sag, der skal behandles af appelretten — bortset fra Postmaster General —• inden for den tid, der eventuelt ifølge denne rets procedureregler er forbeholdt dertil, anmoder præsidenten for elektroingeniørforeningen om at udnævne enten én eller to særligt kvalificerede meddomsmænd i henhold til nærværende punkt, skal præsidenten for elektroingeniørforeningen med godkendelse af foreningens råd udvælge og udnævne én henholdsvis to sådanne meddomsmænd til at fungere i den pågældende sag, og meddomsmanden eller meddomsmændene, der således udnævnes, skal derfor på samme måde fungere i stedet for de meddomsmænd, der udnævnes i henhold til nærværende paragrafs punkt 3., stykke d), eller, hvis anmodningen gælder udnævnelsen af en særlig kvalificeret meddomsmand eller udtrykker et særligt ønske om, at han kun skal fungere i stedet for én af meddomsmændene udnævnt i henhold til nævnte stykke (1), i stedet for den af de i henhold til nævnte stykke d) udnævnte meddomsmænd, som præsidenten for den nævnte forening måtte udvælge.

5. Hvis nogen af parterne eller præsidenten for appelretten i tilfælde af henvisning eller henvendelse i henhold til nærværende lovs paragraf 11 til denne ret inden for den tid, der eventuelt ifølge denne rets procedureregler er forbeholdt dertil, anmoder lordkansleren, hvis processen finder sted i England og Wales, eller ministeren (the Secretary of State), hvis processen finder sted i Skotland eller Nordirland, om at udnævne yderligere 2 medlemmer af retten til at fungere i den pågældende sag, skal lordkansleren henholdsvis ministeren udvælge og udnævne 2 personer, som ikke behøver at være i besiddelse af juridiske kvalifikationer eller ekspertviden, til at fungere som ekstra medlemmer af retten under den pågældende sag, og de ekstra medlemmer, der således udnævnes, skal derfor på samme måde fungere tillige med præsidenten og meddomsmændene eller meddomsmanden.

6. Bestemmelserne i nærværende lovs tillæg 2 skal finde anvendelse for så vidt angår det tidsrum, i hvilket medlemmerne af appelretten skal beklæde deres embeder, udnævnelsen af stedfortrædere i tilfælde af sygdom eller manglende evne til at fungere, rettens medgivne beføjelser, dens procedure og gennemtvingeisen og beviset af dens kendelser.

7. Den rådgivende komités og appelrettens udgifter skal, i den udstrækning, som Postmaster General med samtykke fra finansministeriet måtte bestemme, afholdes af beløb, der bevilges af parlamentet. (Udgifterne omfatter for komiteens vedkommende sådanne beløb, som er afholdt af dens medlemmer, og for appelrettens vedkommende sådanne beløb, som anvendes til aflønning af medlemmerne eller personer, der fungerer som medlemmer, og som er afholdt af disse medlemmer eller personer, sådan som det måtte blive bestemt).

§ io.

1. Postmaster General kan efter at have rådført sig med den rådgivende komité udstede regler for begge eller for det ene eller det andet af de følgende formål, nemlig:

a) til at foreskrive de krav, der skal opfyldes af et hvilket som helst apparat, som omfattes af nærværende paragraf, hvis apparatet skal anvendes;
b) til at foreskrive de krav, der skal opfyldes af et hvilket som helst apparat, som omfattes af nærværende paragraf, h vis apparatet skal sælges på anden måde end til eksport eller tilbydes eller averteres til salg på anden måde end til eksport eller udlejes eller tilbydes eller averteres til udleje af nogen som i forretnings medfør fabrikerer, samler eller importerer sådanne apparater.

2. De nævnte krav skal være sådanne krav, som Postmaster General finder egnede med det formål for øje at sikre, at brugen af apparatet ikke forårsager unødvendig forstyrrelse for radiotelegrafi, og kan særlig omfatte:

a) krav med hensyn til den maksimale intensitet af elektromagnetisk energi på eventuelt specificerede frekvenser, som må udstråles i nogen retning fra apparatet, medens det er i brug; og
b) i tilfælde af et apparat, hvis elektricitet leveres fra det elektriske net, krav med hensyn til den maksimale elektromagnetiske energi på eventuelt specificerede frekvenser, som må tilføres dette net af apparatet,

og, i den udstrækning Postmaster General måtte finde det nødvendigt eller ønskeligt med henblik på de omhandlede regler, kan forskellige krav foreskrives for forskellige omstændigheder og i forhold til forskellige apparatklasser eller apparatbeskrivelser, forskellige distrikter eller steder og forskellige brugstider.

3. De apparater, for hvilke nærværende paragraf gælder, skal være sådanne apparater som kan specificeres i de regler, der er udarbejdet i henhold til den, nemlig apparater, der udvikler, eller som er beregnet til at udvikle, eller som kan forventes tilfældigt at udvikle, elektromagnetisk energi ved frekvenser på ikke over 3.000 GHz, og som ikke er radiotelegrafiapparater.

Henvisningerne i nærværende punkt til apparater indbefatter henvisninger til enhver form for elektrisk ledning, og andre henvisninger i nærværende lov skal fortolkes i overensstemmelse hermed.

4. Det skal ikke være ulovligt for nogen at benytte et apparat, for hvilket nærværende paragraf gælder, eller at sælge et sådant apparat eller tilbyde eller avertere det til salg eller udleje det eller tilbyde eller avertere det til udleje alene på grund af, at det ikke opfylder de krav, der gælder i henhold til regler udarbejdet i henhold til nærværende paragraf, men ikke-opfyldelse skal være grund til at give et varsel i henhold til næstfølgende paragraf henholdsvis nærværende lovs paragraf 12.

§ 11.

1. Hvis Postmaster General mener:

a) at et apparat ikke er i overensstemmelse med de krav, der gælder for det i henhold til de regler, der er udarbejdet for de formål, der er specificeret i sidst forudgående paragrafs punkt 1, stykke 1); og
b) at enten:
   i) brugen af apparatet sandsynligvis vil forårsage utilladelig forstyrrelse for enhver form for radiotelegrafi, der benyttes med en eller anden sikkerhedstjeneste for øje eller til et formål, som persons, fartøjs, luftfartøjs eller køretøjs sikkerhed er afhængig af; eller
   ii) brugen af apparatet sandsynligvis vil forårsage utilladelig forstyrrelse for anden radiotelegrafi og i virkeligheden har forårsaget eller forårsager sådan forstyrrelse i et tilfælde, hvor han mener, at alle rimelige skridt til at bringe forstyrrelsen ned til det mindst mulige er blevet taget i forhold til den station eller det apparat, der modtager telegrafien,

kan han give den person, i hvis besiddelse apparatet befinder sig, et skriftligt varsel, hvori det forlanges, at efter en dato, der fremgår af varslet, og som ikke er mindre end 28 dage efter varslets forkyndelse, må apparatet ikke benyttes, hverken af den person, som varslet er forkyndt for eller på anden måde, eller, hvis Postmaster General finder det for godt at udforme varslet sådan, må kun benyttes på den måde, til de tider, og under sådanne omstændigheder, som kan være specificeret i varslet:

Under forudsætning af, at

i) såfremt der, forud for den dato, der er fastsat i varslet, gives et varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 3, hvorved Postmaster General anmodes om. at henvise sågen til appelretten, skal Postmaster General's varsel ikke træde i kraft før afslutningen af retsforhandlingen ved appelretten, og et eventuelt varsel afgivet af Postmaster General i henhold til nærværende punkt (bortset fra et varsel, der falder ind under bestemmelsen i nærværende klausuls stykke ii)) skal udformes herefter;

ii) såfremt Postmaster General er overbevist om, at benyttelsen af det pågældende apparat sandsynligvis vil forårsage utilladelig forstyrrelse for nogen radiotelegrafi, der benyttes med en eller anden sikkerhedstjeneste for øje eller til et formål, som persons, fartøjs, luftfartøjs eller køretøjs sikkerhed er afhængig af, kan den dato, der fastsættes i varslet, være datoen for forkyndelsen af varslet, og nærværende klausuls stykke i) kommer ikke i anvendelse.

2. Et varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 1 kan tilbagekaldes eller ændres ved et senere skriftligt varsel af Postmaster General forkyndt for den person, i hvis besiddelse apparatet da er:

Forudsat at, hvor et varsel i henhold til nærværende punkt har den virkning, at det pålægger yderligere indskrænkninger i anvendelsen af apparatet, skal nærværende paragrafs punkt 1, der omhandler varslers ikrafttræden, gælde i forhold til varslet, som om det havde været et varsel forkyndt i henhold til det nævnte punkt 1.

3. Hvor varsel er blevet givet i henhold til nærværende paragrafs punkt 1, kan enhver, der har det apparat, som varslet gælder i sin besiddelse eller har nogen interesse i det, nårsomhelst (hvadenten det er før eller efter den dato, der er fastsat i det nævnte varsel) ved et skriftligt varsel forkyndt for Postmaster General forlange, at Postmaster General henviser sagen til appelretten, og Postmaster General skal, medmindre han tilbagekalder sit varsel eller ændrer det i overensstemmelse med den pågældendes ønske, følgelig henvise sagen til appelretten.

Nærværende punkt gælder i forhold til et varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 1, der er blevet ændret ved et senere varsel, som det gælder i forhold til et varsel, der ikke er blevet ændret på denne måde.

4. I tilfælde af en sådan henvisning skal retten afhøre Postmaster General og den, på hvis foranledning henvisningen blev foretaget, samt eventuelt andre, der forekommer retten at være interesseret, og som ønsker at blive afhørt og i overensstemmelse med rettens procedureregler har sikret sig at være gjort part i henvisningen, og

a) hvis retten er overbevist om, at det pågældende apparat er i overensstemmelse med de krav, der gælder for det i henhold til reglerne, skal beordre Postmaster General til at tilbagekalde varslet;

b) hvis retten er overbevist om, at de nævnte krav retteligt burde slækkes i forhold til apparatet, kan beordre Postmaster General til at tilbagekalde varslet eller at ændre det på en sådan måde, som det måtte være specificeret i direktivet,

og Postmaster General skal tilbage kalde eller ændre varslet i overensstemmelse hermed.

Forudsat, at rettens fremsættelse af et direktiv i henhold til nærværende punkt eller rettens nægtelse af at fremsætte et direktiv i henhold til nærværende punkt ikke skal forhindre nogen af de personer, der er nævnt i nærværende paragrafs punkt 3 i at give et yderligere varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 3 og skal ikke, hvor Postmaster General mener, der er sket en relevant forandring af omstændighederne, forhindre Postmaster General i at give et yderligere varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 1 eller 2.

5. Et direktiv givet i henhold til nærværende paragrafs punkt 4) kan være endeligt, eller det kan være betinget af, at sådanne skridt, der måtte være specificeret i direktivet, foretages i forhold til apparatet, eller af, at apparatet bringes i overensstemmelse med de krav, der specificeres i direktivet, og eventuelle spørgsmål om sådanne skridt er blevet henholdsvis taget eller ikke taget, om apparatet er bragt i overensstemmelse med disse krav eller

ikke, skal efter henvendelse fra Postmaster General eller fra enhver, som er i besiddelse af apparatet eller har nogen interesse i det, afgøres af retten.

(i. Hvor en sag henvises til retten i henhold til nærværende paragrafs punkt 3, eller der sker henvendelse til retten i henhold til sidst foregående punkt, skal retten, medmindre parterne træffer anden overenskomst, sættes i England og Wales, i Skotland eller i Nordirland, alt efter det sted, hvor apparatet befandt sig på datoen for henvisningen eller henvendelsen, og på et sted, som efter rettens skøn er rimeligt nær det sted, hvor apparatet som foran nævnt befandt sig.

7. Enhver, som med kendskab til, at et varsel fra Postmaster General i henhold til nærværende paragraf gælder med hensyn til et apparat, anvender dette apparat, eller foranlediger eller tillader, at det anvendes i strid med varslets bestemmelser, skal være skyldig i en lovovertrædelse i henhold til nærværende lov.

§12.

1. Hvis Postmaster General er af den opfattelse, at et apparat ikke opfylder de krav, der gælder for det i henhold til regler udarbejdet for det i nærværende lovs paragraf 10, punkt 1., stykke b) specificerede formål, kan han forkynde et skriftligt varsel for enhver, som har fabrikeret, samlet eller importeret apparat i forretningsøjemed, hvorved denne forbydes at sælge apparatet i andet øjemed end for eksport eller at tilbyde eller avertere det til salg i andet øjemed end for eksport eller at udleje det eller tilbyde eller avertere det til udleje.

2. Hvor et varsel er blevet forkyndt i henhold til nærværende paragrafs punkt 1., kan den, for hvem varslet er blevet forkyndt, ved et skriftligt varsel forkyndt for Postmaster General forlange, at Postmaster General skal henvise sagen til appelretten, og Postmaster General skal, medmindre han tilbagekalder sit varsel, følgelig henvise sagen til retten.

3. I tilfælde af en sådan henvisning skal retten afhøre Postmaster General og den, på hvis foranledning henvisningen er blevet foretaget, samt eventuelt andre, der forekommer retten at være interesseret, og som ønsker at blive afhørt og i overensstemmelse med rettens procedureregler har sikret sig at være gjort til part i henvisningen, og, hvis retten er overbevist om, at det pågældende apparat er i overensstemmelse med de krav, der galder for det i henhold til reglerne, skal beordre Postmaster General til at tilbagekalde varslet, og han skal følgelig tilbagekalde det:

Forudsat, at rettens fremsættelse af et direktiv i henhold til nærværende punkt ikke skal forhindre Postmaster General i at forkynde et nyt varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 1., vedrørende apparatet i tilfælde, hvor apparatet senere er blevet ændret, og rettens nægtelse af at fremsætte et direktiv i henhold til nærværende punkt skal ikke, såfremt apparatet senere ændres, forhindre Postmaster General i at tilbagekalde varslet eller den, for hvem varslet er blevet forkyndt, i at afgive et yderligere varsel i henhold til nærværende paragrafs punkt 2.

4. Bestemmelserne i nærværende lovs paragraf 11. punkt 6. skal gælde i forhold til enhver henvisning i henhold til nærværende paragraf, som de gælder i forhold til enhver henvisning i henhold til paragraf 11 punkt 3.

5. Hvor et varsel er blevet forkyndt i henhold til nærværende paragrafs punkt 1, skal den, for hvem varslet er blevet forkyndt, hvis han overtræder varslets bestemmelser, uden at varslet forud er blevet tilbagekaldt af Postmaster General, være skyldig i en lovovertrædelse i henhold til nærværende lov.

§ 13.

1. Enhver, der benytter et apparat i den hensigt at forstyrre en eller anden radiotelegrafi, skal være skjddig i en lov overtrædelse i henhold til nærværende lov.

2. Nærværende paragraf skal gælde, hvad enten det pågældende apparat er et radiotelegrafiapparat eller ikke eller et apparat, for hvilket nogen af de forudgående bestemmelser i dette afsnit af nærværende lov gælder, og hvad enten et varsel i henhold til nærværende lovs paragraf 11 eller paragraf 12 er blevet givet angående apparat eller ikke, eller, hvis det er givet, er blevet ændret eller tilbagekaldt.

6. Sverige.

I Sverige findes endnu ingen lov om radiostøj.

Det arbejde, som Kungl. Svenska Telestyrelsen udfører for at begrænse forstyrrelser af radiotjenester, er derfor baseret på de bestemmelser, som flertallet af elværker indfører i sine kontrakter med abonnenter. Disse bestemmelser går generelt ud på, at abonnenterne ikke må tilslutte apparater, som forårsager forstyrrelser af svensk radiofoni, til elnettet.

I almindelighed opnås, evt. under påberåbelse af ovennævnte bestemmelser, enighed om afhjælpning af forstyrrelser, og udgifter i forbindelse hermed fordeles efter følgende regler:

Hvis det forstyrrende apparat er installeret før 1930, afholdes udgifterne af telestyrelsen (gennem andel af licensindtægterne).

Hvis det forstyrrende apparat er installeret mellem 1930 og 1935 deles omkostningerne ligeligt mellem telestyrelsen og ejeren.

Hvis det forstyrrende apparat er installeret efter 1935 bæres omkostningerne alene af ejeren,

Disse bestemmelser gælder for radiofoni i mellem- og langbølgeområdet, medens alle udgifter i forbindelse med afhjælpning af forstyrrelser af FM-radiofoni og fjernsyn afholdes af telestyrelsen.

Man anser dog ikke de omhandlede bestemmelser for at give et tilstrækkeligt godt grundlag for bekæmpelsen af forstyrrelser, og en ny lovgivning på området er derfor under udarbejdelse.

Bestemmelser for apparater og anlæg, i hvilke der med forsæt frembringes eller anvendes elektromagnetisk energi, og som påregnes at skulle blive lovfæstede gennem en ny lov, er indtil videre udgivet som telestyrelsens anbefalinger. Tilsvarende anbefalinger for udstråling fra radiofonimodtagere er udarbejdet af Svenska Elektriska Kommissionen.

7. USA.

Det lovmæssige grundlag i USA for regulering af forstyrrende udstråling fra elektriske apparater m. v. findes i „The Communications Act of 1934" (revideret til 1. december 1956). Lovens § 1 redegør for det organ, som skal administrere loven:

„Med henblik på at regulere mellemstatlig- og udenrigshandel med meddelelser pr. tråd og radio for i størst mulig udstrækning at kunne stille en hurtig, effektiv, landsomfattende og verdensomspændende kommunikationstjeneste pr. tråd og radio med tilstrækkelige muligheder til rimelige takster til rådighed for alle mennesker i De Forenede Stater, med henblik på det nationale forsvar, med henblik på at fremme sikkerheden for liv og ejendom gennem anvendelsen af kommunikation pr. tråd og radio, samt med henblik på at sikre en mere effektiv udførelse af denne politik ved at centralisere bemyndigelse, der hidtil ved lov har vatret tildelt adskillige virksomheder, og ved at tildele yderligere bemyndigelse for så vidt angår mellemstatlig- og udenrigshandel med kommunikation pr. tråd og radio, oprettes der herved en kommission, som skal hedde „Federal Communications Commission" (Den føderative kommunikationskommission), der skal dannes efter de i det følgende givne retningslinjer, og som skal udøve og håndhæve nærværende lovs bestemmelser."

Det bemærkes, at loven tager sigte på at regulere ikke alene de nationale telekommunikationer, men også de udenrigske.

FCCs beføjelser med hensyn til udstedelse af forskrifter for elektriske apparater m. v., der vil kunne forstyrre lovlige radiotjenester, findes i nævnte lovs pkt. 301, der i uddrag lyder som følger:

„Ingen må anvende eller betjene noget apparat til transmission af energi eller meddelelser eller signaler pr. radio inden for nogen stat, når virkningerne af sådan anvendelse når ud over den pågældende stats grænser, eller når der forårsages forstyrrelse ved sådan anvendelse eller betjening med transmission af sådan energi, meddelelser eller signaler fra den pågældende stat for noget sted uden for dens grænser, eller fra et eller andet sted uden for dens grænser for noget sted inden for den pågældende stat, eller med transmissionen eller modtagelsen af sådan energi, meddelelser eller signaler fra og/eller til steder uden for den pågældende stats grænser, undtagen i henhold til og i overensstemmelse med nærværende lov og med licens hertil givet i henhold til nærværende lovs bestemmelser."

FCCs myndighed er således begrænset

til at give forskrifter for brugen af elektriske apparater m. v., medes FCC ikke kan give forskrifter med hensyn til fabrikation eller import af sådanne apparater.

I henhold til nævnte pkt. 301 har FCC udfærdiget regulativer for „Incidental and Restricted Radiation Devices" indeholdende bestemmelser bl. a. vedrørende udstråling fra radiomodtagere, fællesantenneanlæg samt apparater med ringe effekt, såsom mikrofoner, radiostyrede port-åbnere og radiostyrede modeller.

FCC har endvidere udfærdiget et regulativ for „Industrial, Scientific, and Medical Service". .1 dette regulativ er bl. a. anført, hvilke frekvenser elektriske HF-apparater må arbejde på.

For overtrædelse af kommunikationsloven eller i henhold hertil udstedte regulativer vil der kunne idømmes bøder eller fængselsstraf i henhold til lovens pkt. 501, hhv. 502, der er sålydende:

„Enhver, som med overlæg og mod bedre vidende gør eller forårsager eller tilskynder, at en eller anden handling, gerning eller noget, der i nærværende lov er forbudt eller erklæret for ulovligt, udføres, eller, som med overlæg og mod bedre vidende undlader eller forsømmer at udføre en eller anden handling, gerning eller noget, som ifølge nærværende lov kræves udført, eller med overlæg og mod bedre vidende forårsager eller tilskynder sådan undladelse eller forsømmelse, vil, når han er fundet skyldig deri, blive straffet for sådan forseelse, for hvilken der ikke i nærværende lov er fastsat nogen straf (bortset fra en bøde) med en bøde på ikke over $ 10.000 eller med fængsel for et tidsrum af ikke over 1 år, eller begge dele: som en undtagelse gælder, at enhver, som efter en gang at have været kendt skyldig i en forseelse, der straffes i henhold til nærværende paragraf, senere kendes skyldig i overtrædelse af nogen af nærværende lovs bestemmelser, der medfører straf i henhold til nærværende paragraf, straffes med en bøde på ikke over $ 10.000 eller med fængsel for et tidsrum af ikke over 2 år, eller begge dele.

Enhver, som med overlæg og mod bedre vidende overtræder en hvilken som helst regel, bestemmelse, indskrænkning eller betingelse, som er udstedt eller pålagt af kommissionen med bemyndigelse i nærværende lov, eller enhver regel, bestemmelse, indskrænkning eller betingelse, der er udstedt eller pålagt af en eller anden international radio- eller trådkommunikationstraktat eller -konvention eller vedføjede bestemmelser, hvortil De Forenede Stater er eller senere måtte blive part, straffes — ud over eventuel andre i loven foreskrevne straffe —• efter at være kendt skyldig heri, med en bøde på ikke over $ 500 for hver eneste dag sådan overtrædelse sker.“

8. Vesttyskland.

I. Det lovmæssige grundlag for udstedelse af forskrifter for brugen af højfrekvensudstyr i Vesttyskland findes i „Lov vedr. brugen af højfrekvensudstyr" af 9. august 1949, som er sålydende:

Økonomirådet*) har vedtaget følgende lov:

§ 1.

1. Den, som ibrugtager udstyr eller indretninger, som frembringer eller benytter elektromagnetiske svingninger i området fra 10 kHz til 3 000 000 MHz, skal være i besiddelse af en tilladelse hertil.

2. Højfrekvensudstyr beregnet for telekommunikationsformål falder ikke ind under denne lov.

§2.

1. Tilladelse meddeles af post- og telegrafforvaltningen, såfremt højfrekvensudstyret

a) skal benyttes inden for det forenede økonomiområde (Wirtshaftgebietes)*)

b) ikke forstyrrer radiotjenster, som drives på andre frekvenser end de højfrekvensudstyr tildelte (13 560 kHz ± 0,05 pct., 27 120 kHz ± 0,6 pct, og 40,68 MHz ± 0,05 pct.).

En tilladelse kan overdrages.

2. Tilladelse kan tilstås med det forbehold, at højfrekvensapparatet kun benyttes inden for det område, der er angivet i tilladelsen.

*) Ved den allierede besættelse af Tyskland blev der indenfor den engelske og franske besættelseszone oprettet et økonomiråd (Wirtschaitsrat) med myndighed til at udstede love. Okonomirådet er ophævet i slutningen af august 1949.

§ 3.

1. For bestemte typer af højfrekvensudstyr kan post- og telegrafforvaltningen meddele „Generel tilladelse".

2. En fabrikant kan ansøge om tilståelse af en „Generel tilladelse".

«3 „Generelle tilladelser" offentliggøres i Amtsblatt des Bundesminister für das Post- und Fernmeldewesen".

§ 4.

1. Ansøgning om tilståelse af tilladelse skal rettes til den „Oberpostdirektion", inden for hvis distrikt ansøgerens bopæl er beliggende.

2. Ansøgningen skal indeholde

§ 5.

1. Tilladelser udstedes gebyrfrit.

2. Ansøgeren skal afholde de med den tekniske afprøvning af højfrekvensudstyret forbundne udgifter.

§ 6.

1. Tilladelsen kan tilbagekaldes af post- og telegrafforvaltningen, såfremt

a) de i § 2, 1. anførte forudsætninger ikke længere er til stede

b) et højfrekvensanlæg benyttes i strid med et i henhold til § 2, 2. taget forbehold.

§ 7.

Enhver som ved denne lovs ikrafttrædelse benytter højfrekvensudstyr, hvortil tilladelse ifølge § I, 1. skal foreligge, skal uopholdelig ansøge om tilladelse, idet højfrekvensudstyret dog vil kunne benyttes, indtil afgørelse med hensyn til ansøgningen er truffet.

§ ?.

Enhver, som uden tilladelse benytter højfrekvensanlæg, for hvilke tilladelse skal foreligge (§ 1, 1.), og for hvilke der ikke er udstedt „Generel tilladelse", samt enhver, som benytter eller fortsætter benyttelsen af et højfrekvensanlæg i strid med et i henhold til § 2, 2. taget forbehold, straffes med bøde indtil 150 DM.; herudover vil der kunne foretages konfiskation af højfrekvensudstyret.

§ 9.

Denne lov træder i kraft 1 måned efter kundgørelsen (9. august 1949).

I henhold til ovennævnte lov er der under den 10. november 1950 udfærdiget detaillerede tekniske bestemmelser for højfrekvensanlæg samt regler for, hvorledes tilladelse til benyttelse af disse skal indhentes.

II. En særlig lov til forhindring af radioforstyrrelse fra elektriske apparater, maskiner og anlæg findes ikke i den tyske forbundsrepublik. Det tyske forbundspostvæsen beskæftiger sig derfor kun med det enkelte tilfælde af forstyrrelse. I almindelighed lykkes det uden ibrugtagning af lovmæssige midler at formå indehavere af anlæg, der forårsager radioforstyrrelse, til at træffe de nødvendige foranstaltninger til undgåelse af radioforstyrrelse. Ifølge en aftale med elektricitetsselskaberne medvirker disses lokale afdelinger i fornødent omfang herved. I undtagelsestilfælde, hvor en mindelig ordning med ejeren af et radioforstyrrende anlæg ikke er mulig, henvises klageren af forbundspostvæsenet til civilretligt søgsmål.

Ved tilfælde af radioforstyrrelse anerkender det tyske forbundspostvæsen den af forbundet for tyske elektroteknikere opstillede bestemmelse

VDE 0875 Regler for radioforstyrrelse fra apparater, maskiner og anlæg.

Hertil og til de øvrige bestemmelser om radioforstyrrelse hører også

VDE 0874 Retningslinjer for foranstaltninger til undgåelse af radioforstyrrelse.

De er tydeligt bestemt for konstruktører af elektriske apparater, maskiner og anlæg.

Til gruppen under II. hører også højspændings-tændingsanlæg i Otto-motorer, der anvendes i motorkøretøjer, luftfartøjer og skibe. De behandles dog særskilt såvel i lovgivningen som i de tekniske forskrifter.

1 mere end 2 år har fabrikanterne af tændingsanlæg til motorkøretøjer allerede under fabrikationen udstyret disse med beskyttelsesanordninger mod radioforstyrrelse. For også med en overgangsperiode på 1 år at gøre i drift værende ældre motorkøretøjer forstyrrelsesfri er en forordning

lieroin blevet optaget i hæftet „Forordning til ændring af færdselsreglerne", der for tiden er under forberedelse. Det må forventes, at denne ændring af færdselsreglerne endnu i løbet af indeværende år bliver retsgyldig. Afhjælpning af radioforstyrrelse fra luftfartøjer og skibe omfattes ganske vist ikke af den i udsigt stillede forordning.

Til grund for kontrollen med motorkøretøjer vedrørende overholdelse af bestemmelserne om undgåelse af radioforstyrrelse ligger den af forbundet for tyske elektroteknikere udgivne bestemmelse:

VDE 0879 del 1. Undgåelse af radioforstyrrelse fra køretøjer og aggregater med forbrændingsmotorer; regler for afhjælpning af f jern-forstyrrelse fra høj spændingstændingsanlæg i benzin-motorer.

Endvidere har forbundet for tyske elektroteknikere for køretøjer og anlæg med benzin-motorer, i hvilke der anvendes radiomodtagere, udgivet følgende bestemmelse:

VDE 0879 del 2. Undgåelse af radioforstyrrelse fra køretøjer og aggregater med forbrændingsmotorer; retningslinjer for afhjælpning af nær-forstyrrelse.

Det bemærkes hertil, at VDE 0879 også kan anvendes ved benzin-motorer i stationære anlæg samt i luftfartøjer og skibe.

III. *Radio- og fjernsynsmodtagere.*

Det tyske forbundspostvæsen nøjes for tiden med på grundlag af tilladelsesbetingelserne ved forstyrrelser forårsaget af radiomodtagere at forlange de til afhjælpning af forstyrrelserne nødvendige foranstaltninger truffet.

I tilladelsesbetingelserne hedder det:

§ 13.

Modtageanlægget må ikke forårsage forstyrrelse i driften af telegraf- og telefonanlæg, der tjener almen nytte, samt af radioanlæg.

Man har altså hidtil ved tildeling af tilladelse til radiomodtagere set bort fra at forlange et bevis fra ansøgeren for, at hans modtager overholder visse grænseværdier for forstyrrende udstråling i frekvensområdet over 87,5 MHz.

For imidlertid at forhindre at fjernsynsmodtagere gensidigt forstyrrer hinanden, er de nødvendige bestemmelser optaget i betingelserne for tilladelse til fjernsynsmodtagere, jfr. Amtsblatt nr. 107/58 af 24. oktober 1958. Disse bestemmelser trådte i kraft den 1. oktober 1959. Forretningerne fik for salg af på lager værende ældre fjernsynsapparater tilstået en overgangsfrist, der udløb den 1. juni 1960, jfr. Amtsblatt nr. 100/1959 af 22. september 1959. Som det fremgår af Amtsblatt nr. 107/58, tildeler det tyske forbundspostvæsens Fernmeldetechnisches Zentralamt fabrikanterne af fjernsynsmodtagere samt importører FTZ-afprøvningsnumre for de afprøvede apparattyper, når det godtgøres, at de i pågældende Amtsblatt indeholdte tekniske forskrifter er overholdt. Industrien har frivilligt tilsluttet sig denne ordning. Det tyske forbundspostvæsen kan derfor, når der foreligger FTZ-afprøvningsnummer, uden en bekostelig teknisk afprøvning godkende den pågældende fjernsynsmodtager, idet det deraf fremgår, at fjernsynsapparatet overholder de i tilladelsesbetingelserne opstillede tekniske forskrifter.

DET JURIDISKE LABORATORIUM